

kert, at Referendumprincippet er et fuldstændigt Brud med det Princip, vi have for Tiden her i Danmark som Forfatningsprincip. Det er en Modsætning til Parlamentarismen. Referendum udelukker, at Landet styres af Ministre og Folkerepræsentation i Forening. Referendum sætter Folkerepræsentationen ned under Vælgernes direkte Kontrol, selv efter Valgene og uanset Valgene, i eet væk.

En Ordning med Referendum tager intet Hensyn til, om en Repræsentation ved Valgene har faaet et større Flertal, dens Love ere stadig Genstand for Referendumfordringen og kunne blive forkastede, og de blive ogsaa forkastede den ene Gang efter den anden. Flertalslove ere i Svejts gaade til Grunde i Massevis som Følge af et Referendum. Referendum er Folkets direkte Ledelse af sine Anliggender og med Folketinget som meget stærkt kontrolleret, underordnet Magt. Hvad dernæst angaar Folketingets Forhold til Ministerierne, saa kender man i de Lande, hvor Referendum findes, navnlig Svejts — dette Land taler jeg navnlig om, det er det, der blev fremhævet af det ærede Medlem fra Langeland —, slet ikke noget til ansvarlige Ministre overfor Folketinget. Den svejtsiske Folkerepræsentation, baade selve den Repræsentation, der repræsenterer hele Forbundet, og de enkelte Kantoners Repræsentationer, har ikke Ministre, de have Udvalg, som de udnævne paa en vis bestemt Tid efter Valgdagen, og de staa i de tre Aar, de ere valgte, og i den Tid kunne de ikke røres, ikke anklages; der kan ikke gøres det mindste ved dem, de ere fuldstændig uafhængige af Repræsentationen.

Altsaa, disse svejtsiske Folkerepræsentationer ere Repræsentationer, der ere trykkede meget langt ned baade fra neden og fra oven og slet ikke have den Magt, vi have her. Om det er godt eller daarligh, skal jeg slet ikke komme ind paa her, det kan maaske være udmærket, men det er ganske sikkert, at det er noget helt forskelligt fra det, vi have, noget helt nyt. Det er ikke blot en helt anden Grundlovsbestemmelse, der er Tale om, men det er et helt andet Princip end det, der ligger til Grund for vor Grundlov. Nu mener jeg rigtignok, at naar man vil indføre saadant noget, maa man gøre det i Form af en Grundlovsforandring, det kan ikke gøres ved at tage en hel Samling Lovforslag og smide dem over i Befolkningen og sige: Vær saa god, nu skal der være Referendum. Det er maaske ikke mod Grundlovens Ord, men

det er i hvert Fald komplet imod dens Aand, for Grundloven har forlangt, at Folketinget skal, og navnlig efter Nyvalg, tage Ansvar et fuldt ud for de foreliggende Love, og Grundloven kender slet ikke, vilde absolut den Gang, den blev given, have modsat sig og er ogsaa nu i sit Princip komplet imod det, at Folketinget skylder hele sit Ansvar fra sig lige efter et Valg og lægger det tilbage paa Befolkningen.

Altsaa allerede fra det Synspunkt forekommer det mig ganske uforeneligt med en Opfattelse af Grundloven, der ikke blot er en ordlydende, men en virkelig forstaaende Opfattelse af Grundlovens Ord og Mening. Men dernæst maa jeg sige, at den Motivering, det ærede Medlem gav sit Forslag, forekommer mig at gøre det endnu mere uantageligt. Det ærede Medlem sagde nemlig, at Grunden, hvorfor han vilde have disse Love førte tilbage til Befolkningen som Genstand for Referendum, var den, at de valgte Medlemmer ikke havde holdt deres Løfter paa Valgdagen. Men der maa det ærede Medlem dog indskrænke sig til sit eget Parti. Han kan ikke saaledes ransage andre Partiers Nyrer med Hensyn til, hvad de have holdt. Det kan han nok skaffe sig en vis Fornøjelse af at gøre, men det vil ikke have nogen objektiv Betydning, dertil er det ærede Medlem ganske inkompetent. Han ser det fra sit Synspunkt naturligvis, partisk, det følger af sig selv, da han er Medlem af et Parti, men hans Dom er i saa Henseende absolut uden Betydning. Jeg ved ikke, hvorledes det stiller sig for hans eget Partis Vedkommende; hvis de have givet Løfter, som de ikke have holdt, eller hvis de have taget Stemmer fra Reformpartiet for at faa Bugt med andre Grupper, saa ere de vist nok nu i en temmelig vanskelig Stilling. Men vi kunne ikke kaste hele Forsvarssagen ud til et Referendum for de 5—6 Medlemmers Skyld, som det ærede Medlems Parti har vundet. Det vilde være ganske destruktivt for hele vort politiske Liv, og hvad skulde det føre til i Fremtiden?

Nu kommer det ærede Medlem ud til Befolkningen med sit Forslag. Jeg sætter, vi gaa ind paa det. Saa forelægges der ikke til Befolkningens Dom de forskellige Forslag, nej, kun det af Rigsdagen vedtagne Forslag, og saa siger man: Ville I have det eller ikke! Nu vil jeg antage, at det ærede Medlem og hans Venner kunne faa tilstrækkelig mange med sig til at sige: Det ville vi ikke have! Naar der kun foreligger et Forslag, saa vil det ærede